

SÜRESİ İÇİNDE ÖDENEN VERGİNİN BANKA HATASI NEDENİYLE VERGİ DAİRESİNE GEÇ İNTİKALİNİN İNDİRİM HAKKINA ETKİSİ

1.GİRİŞ

Vergi ödevlerini yasalara ve diğer düzenlemelere göre yerine getirme görevini eksiksiz ve düzenli olarak yerine getiren vergi mükellefleri Gelir Vergisi Kanunu mükerrer madde 121’de vergiye uyumlu mükellefler olarak tanımlanmış ve maddede belirtilen koşulları yerine getirmeleri koşulu ile vergi indiriminden yararlanma hakkına sahip olmuşlardır.

Bu kapsamda vergi ödevlerini yerine getirme kavramı bir yandan verginin doğru bir şekilde beyan ve tahakkukunu gerektirirken diğer yandan beyan edilen verginin süresinde ödenmesini ifade etmektedir. Vergi ödeme görevi vergiyi tahsil yetkisi verilmiş kurum ve kuruluşlara ödeme yapılması ve ödeme tarihi itibarıyla yapılan işlemin makbuzla belgelenmesini ifade etmektedir.

Tahsil yetkisi verilmiş bankalara süresi içinde ödenen verginin banka hatası nedeniyle vergi dairesine geç ulaşması halinde, bu durum mükellefin vergisini geç ödemesi olarak yorumlanıp yorumlanamayacağı ve Gelir Vergisi Kanunu mükerrer 121 ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun 41 ve 44’ncü maddeleri hükümlerince yorumunun ne olacağı sorusuna yanıt aramayı gerektirmektedir. Bu konu platformda ele alınmış bulunmaktadır.

2. UYUMLU MÜKELLEF VERGİ İNDİRİMİ

Gelir Vergisi Kanunu mükerrer 121’nci maddesi vergide uyumlu mükelleflere vergi indirimi başlığını taşımaktadır. Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri maddede yer alan koşulları yerine getirmeleri (ticari, zirai ve mesleki) halinde vergi indirimi hakkına sahiptir.

Mükerrer 121’nci maddeye göre ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile kurumlar vergisi mükelleflerinden bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıyanların yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5’i ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilir. Şu kadar ki hesaplanan indirim tutarı, her hal ve takdirde 1 Milyon Türk Lirasından fazla olamaz. Bir tam yıl içinde mükellefin mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez.

Söz konusu indirimden faydalanabilmek için;

-İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin kanuni süresinde ödenmiş olması,

-Yukarıda belirtilen süre içerisinde haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması,

-İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla vergi aslı (vergi cezaları dâhil) 1.000 Türk Lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,

şartlarına sahip olunması gereklidir.

3. 6183 SAYILI YASA HUSUSUSİ ÖDEME ŞEKİLLERİ

6183 sayılı yasanın 41 ve 44'ncü maddeleri konunun analiz edilmesi için önem arz etmektedir. Madde 41 hususi ödeme şekillerini düzenlerken, 44'ncü madde hususi ödeme şekillerinde ödeme tarihine ilişkin hükümler içermektedir.

Mükellef hesabından aynı bankadaki ilgili vergi dairesi veya Merkez Bankası hesabına münakale suretiyle, ödeme yapılması 6183 sayılı yasanın 41'nci maddesine göre mümkündür. Aynı madde devamla aşağıdaki hükümleri içermektedir. Buna göre bankalarca tahsil edilen ödenmesi gereken paraların T.C. Merkez Bankasına aktarılması süresi, tahsil edildikleri tarihten itibaren azami 7 gündür.

Maliye Bakanlığı bu süreyi aşmamak üzere alacak türleri ve/veya bankalar itibarıyla süreler tayin etmeye yetkilidir.

Bankalarca tahsil edilen veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanımı karşılığı olarak ödenmesi gereken paralar süresince T.C. Merkez Bankasına aktarılmadığı, postaneler vasıtasıyla yapılan ödemeler süresinde vergi dairelerine intikal ettirilmediği takdirde, söz konusu amme alacağı, tahsilâtı yapan bu kuruluşlardan gecikme zammı tatbik edilmek suretiyle tahsil edilir.

Banka şube müdürleri, yapılan ödemelerin belirlenen sürelerde ilgili vergi dairelerine intikal ettirilmesinden sorumludurlar.

Görüldüğü üzere tahsil edilen paranın hazineye intikalinde mükellefin hiçbir sorumluluğu yoktur. Ayrıca hususi ödeme şekillerinde ödeme tarihini düzenleyen 41'nci maddeye göre yapılan ödemelerde paranın bankaya yatırıldığı gün ödeme yapılmış sayılır.

6183 sayılı yasanın ilgili maddeleri çok açıktır. Yukarıda bu maddeler ve GVK Mükerrer 121'nci maddeleri ele alınmıştır.

4. BANKA TARAFINDAN GEÇ İNTİKAL ETTİRİLMESİNDE MÜKELLEFİN KUSURU

Vadesinde ödenmesine rağmen hatanın bankadan kaynaklandığı belirlenmiş işlemde borç vadesinde ödenmiş sayılmaktadır. 6183 sayılı Yasanın 41 ve 44'ncü maddeleri birlikte değerlendirildiğinde kanun açık hükmü çok net bir şekilde konuyu düzenlemiştir. Ancak Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen 3 adet özelge vergi idaresinin hiçbir kusuru olmayan mükellefe tanınmış olan %5 uyumlu mükellef indiriminden yararlanmayı uygun görmediğini belirtmiştir. Özelgelerden ilki 5811 sayılı yasa diğer 2 si GVK Mükerrer Madde 121 ile ilgili gözükse de özü itibariyle verginin süresinde ödenmesini şart koşan bir hakkın kazanılması amacıyla düzenlenmiştir.

Bu özelgelerin özetleri aşağıya alınmıştır.

4.1. İlk Özelge;

Tarih: 27.09.2010

Sayı : B.07.1.GİB.4.07.16.01-KVK-2010-88

Konu : 5811 sayılı Kanun kapsamında tahakkuk eden verginin bankanın hatası nedeniyle geç ödenmesi

Özelgenin son bölümüne aşağıda yer verilmiştir.

“İlgide kayıtlı dilekçenizde, 5811 Sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması hakkında Kanun kapsamında 14/10/2009 tarihinde verilen beyanname ile 1.010.500 TL varlık beyan ettiğiniz ve gerekli tarhiyatı yaptırdığınızı, vade tarihinde hesabınızın bulunduğu.....Bank A.Ş.şubesine saat 12.26'da faksla ödeme talimatı verdiğinizi, ancak, bankanın saat 16.59'a kadar sistemdeki teknik nedenlerden dolayı parayı aktarma işlemlerini yapamadığını, bankadan sorulduğunda banka ile Gelir İdaresi Başkanlığı arasındaki veri aktarımının sağlanamaması nedeniyle ödemenin gerçekleştirilemediğini, tahakkuk eden verginin bir gün sonra gecikme zammı ile birlikte vergi dairesine ödediğinizi, ödemenin gecikmesinden dolayı yasanın ihlal edildiğini ve mağdur olduğunuzu, bu durumun mücbir sebep sayılıp bir sonraki gün ödenen paranın vadesinde ödendiğinin kabul edilip edilmeyeceği hususunda görüş talep ettiğiniz anlaşılmıştır. “

“Bank A.Ş. Şubesine süresinde ödeme talimatı verdiğinizin ve söz konusu ödemenin Hazine hesabına geç aktarılmasının banka şubesinde de kaynaklandığının kesin delillerle ispat edilmesi, ayrıca bu hususların banka şubesinde de kabul edilmesi koşuluyla Kanun hükümlerinden yararlanmanız mümkün bulunmaktadır.”

4.2. İkinci özelge;

Tarih : 05.11.2018

Sayı : 65771276-120.01.02.10.-E.13441

Konu: Vergiye Uyumlu Mükelleflere Vergi İndirimi

Soru ve yanıtın son bölümü aşağıdaki gibidir.

“İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Şirketinizin kurumlar vergisi mükellefi olduğu, tüm vergilerini düzenli ve zamanında ödediği, kurumlar vergisinden %5’lik vergi indirimi kazandığı ancak 2018 1. dönem kurum geçici vergisinin ödemesine dair bankaya ödeme günü olan 17.05.2018 tarihinde 1,378,110,92 TL gönderdiği ancak bankanın gecikme zammını kendisi karşılayarak 18.05.2018 tarihinde gecikme zammı ile birlikte 1.378.817,10 TL olarak ödediği ve söz konusu geç ödemenin bankanın kusuru olduğu belirtilerek bu durumun Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 121’nci maddesinden faydalanılmasına engel teşkil edip etmeyeceği hususunda Defterdarlığımız görüşü talep edilmektedir.”

“Tahakkuk eden kurum geçici vergisinin kanuni süresinden sonra ödenmesi nedeniyle şirketinizce 2018, 2019 ve 2020 yılları için vergi indirimine ilişkin şartlar sağlanamayacağından söz konusu yıllarda bu indirimden yararlanabilmeniz mümkün değildir”.

4.3. Üçüncü Özelge

Tarih : 14.03.2019

Sayı: 62030549-120 (Mük 121-2019/240)-E.2 18900

Konu: Vergi uyumlu mükelleflere uygulanacak vergi indirimi hk.

Özelge ile sorulan soru ve yanıtın son bölümü aşağıdaki gibidir.

“Şirketinizin Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 121’nci maddesinde düzenlenen vergi indiriminden faydalanmak istediğini, buna istinaden tüm beyannamelerinizi zamanında verdiğinizizi, Haziran 2015 dönemi Damga, KDV ve Muhtasar beyanname tahakkuk fişlerine ait ödemeleri vadesi içinde 30.07.2015 tarihinde Yapı Kredi Bankasına yaptığınızı, ancak banka sistemsal

hata nedeniyle ödemeleri bir gün sonra 31.07.2015 tarihinde yaptığını ve bu durumun tamamen bilginiz dışında vuku bulduğunu, banka da bu durumu kabul ettiğini, dolayısıyla banka tarafından kaynaklanan hata nedeniyle firmanızın mağdur olduğunu belirterek Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 121'nci maddesindeki vergi indiriminden yararlanıp yararlanamayacağınız hususunda Başkanlığımız görüşleri talep edilmektedir.”

“Bu hüküm ve açıklamalara göre, vergi indiriminin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş olması ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin de kanuni süresi içerisinde ödenmiş olması gerektiğinden Gelir Vergisi Kanunu’nun mükerrer 121’nci maddesinde yer alan hükme göre söz konusu vergi indiriminden yararlanmanız mümkün bulunmamaktadır.”

Görüldüğü üzere ilk özelge mükellefi vadesinde ödemiş kabul etmiştir. Ancak ikinci ve üçüncü özelge mükellefi vergisini süresinde ödemiş kabul etmemektedir. Bu yorum 6183 sayılı yasanın 41 ve 44’ncü maddelerine uygun değildir.

5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Gelir Vergisi Kanunu mükerrer madde 121 ve 6183 sayılı yasanın 41 ve 44 maddesi hükümlerince konu görüşülmüştür. Kendisine vergi toplama yetkisi verilen bankaya vergi yatırılmış ve bankanın yetkiyi kullanarak verdiği makbuza göre ödeme süresinde gerçekleşmiştir.

Mükellefe hiçbir kusur atfedilmesi yasanın açık hükmüne göre mümkün olmadığından GVK Mükerrer 121’de belirtilen ödeme şartı yerine gelmiş bulunmaktadır. Bu nedenle İdarenin görüşünü yasaya uygun hale getirmesi önerilmekte ve GVK Mükerrer 121 için verilen iki özelgenin düzeltilmesinin uygun olacağı oy birliği ile tavsiye edilmektedir.

Platform katılımcıları uyumlu mükellef vergi indirimini düzenleyen GVK mükerrer 121’nci maddenin koşullarının uygun olmadığını ve bu indirimin usul olarak SGK primlerinde yapılan indirimle benzer bir şekilde getirilmesinin yararlı olacağını belirtmişlerdir. Vergi indiriminden yararlanılma için başvuru sırasında vergi borcu olmaması yeterli olmalı ve indirim oranı yükseltilmelidir.

Son yıllarda sıkça çıkarılan vergi affı veya vergi barışı benzeri düzenlemeler vergilerini zamanında ödeyen mükellefler nezdinde olumlu karşılanmamaktadır. Bu durumun eşitsizlik yarattığı da bir gerçektir. Uyumlu

mükellef vergi indirimi düzenlemesinin koşullarının rahatlatılması bu olumsuz psikolojiyi düzeltmede yararlı sonuçlar doğuracaktır.